

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра культурології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

_____ Інна САВИЦЬКА

" ____ " _____ 2026 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри

культурології

Протокол № ____ від " ____ " _____ 2026 р.

Завідувач кафедри

_____ Ірина МАЙДАНЮК

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП «Фізична культура і спорт»

_____ Сава БРИНЗАК

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ЕТНОКУЛЬТУРОЛОГІЯ

Галузь знань A Освіта

Спеціальність A7 Фізична культура і спорт

Освітня програма Фізична культура і спорт

Факультет Гуманітарно-педагогічний

Розробник: Майданюк І.З., д.філос.н., проф., Пузиренко Я.В., к.філол.н., доц.,

Сидоренко І.Г., к.філос.н., доц., Головата Н.А., к.іст.н.

Київ - 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Етнокультурологія є обов'язковим компонентом навчальної програми з фізичної культури і спорту, яка спрямована на формування цілісного уявлення про історію, традиції та культурні особливості різних народів та етносів, що проживають в Україні та світі. В рамках курсу досліджуються питання етнічної ідентичності, культурної спадщини, мови, релігії, звичаїв та обрядів, а також їх вплив на сучасне суспільство. Значна увага приділяється аналізу історичного розвитку фізичної активності та спорту в українській етнокультурі, їх ролі у формуванні національної ідентичності та міжкультурному діалозі. Вивчення дисципліни сприяє формуванню толерантного ставлення до культурного різноманіття, а також розвитку навичок аналізу етнокультурних процесів у сучасному світі. Здобуті знання мають прикладне значення для підвищення рівня професійної підготовки фахівців у галузі фізичної культури і спорту, сприяючи їхньому всебічному розвитку та здатності враховувати культурні особливості у своїй діяльності.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь

Освітній ступінь	Першого (бакалаврського) ОП
Галузь знань	А Освіта
Спеціальність	А7 Фізична культура і спорт
Освітня програма	Фізична культура і спорт
Факультет/ІНІ	Гуманітарно-педагогічний

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	3
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Залік

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти (повний термін навчання)

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	-
Семестр	1	-
Лекційні заняття	15 год.	-
Лабораторні роботи	-	-
Практичні, семінарські заняття	30 год.	-
Самостійна робота	45 год.	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.	-
Форма контролю	Залік	-

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: формування у здобувачів вищої освіти системного уявлення про етнокультуру як складову національної духовної спадщини, закономірності її розвитку, збереження та трансформації, а також у вихованні поваги до українських культурних традицій, національної ідентичності та культурного різноманіття

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Етнокультурологія» (за їх наявності)

Набуття компетентностей

ЗК2 — Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК3 — Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій

ЗК10 — Здатність бути критичним і самокритичним

ЗК11 — Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)

СК1 — Здатність забезпечувати формування фізичної культури особистості

СК6 — Здатність до розуміння ретроспективи формування сфери фізичної культури і спорту

СК14 — Здатність до безперервного професійного розвитку

Програмні результати навчання

РН1 — Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем

РН5 — Засвоювати нову фахову інформацію, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег

РН9 — Демонструвати готовність до зміцнення особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та інших чинників здорового способу життя, проведення роз'яснювальної роботи серед різних груп населення

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Модуль 1. Основні поняття етнології.												
Тема 1. Культура і етнос. Основні поняття етнології	2	-	-	4	8	14	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Українська етнічна і національна культура	2	-	-	4	8	14	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	4	0	0	8	16	28	-	-	-	-	-	-
Модуль 2. Народна творчість												
Тема 1. Українська народна матеріальна культура	3	-	-	6	8	17	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Українська народна духовна культура	3	-	-	6	8	17	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	6	0	0	12	16	34	-	-	-	-	-	-
Модуль 3. Види і жанри української культури												
Тема 1. Українська архітектура та образотворче мистецтво	2	-	-	4	5	11	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Українське музичне та театральне мистецтво	2	-	-	4	5	11	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Українська література	1	-	-	2	3	6	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 3	5	0	0	10	13	28	-	-	-	-	-	-
Курсовий проект (робота)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	15	0	0	30	45	90	-	-	-	-	-	-

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Культура і етнос. Основні поняття етнокulturології	2
2	Тема 2. Українська етнічна і національна культура	2
3	Тема 3. Українська народна матеріальна культура	3
4	Тема 4. Українська народна духовна культура	3
5	Тема 5. Українська архітектура та образотворче мистецтво	2
6	Тема 6. Українське музичне та театральне мистецтво	2
7	Тема 7. Українська література	1
Всього годин		15

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні поняття етнокulturології	2
2	Історико-географічне регіонування культур	2
3	Українська етнічна національна культура. Мова та етнокulturа	2
4	Український менталітет	2
5	Українська народна матеріальна культура. Традиційне українське житло. Система харчування українців	2
6	Українська народна матеріальна культура. Декоративно-вжиткове мистецтво українців. Традиційні ремесла	2
7	Українська народна матеріальна культура. Тканини, робота з ними. Народний одяг	2
8	Українська народна духовна культура. Народні свята	2
9	Українська народна духовна культура. Звичаї і обряди українців	2
10	Українська народна духовна культура. Народна пісня і народний танець. Фольклор.	2
11	Українська архітектура і скульптура.	2
12	Українське образотворче мистецтво	2
13	Українське музичне мистецтво	2
14	Українське театральне мистецтво	2
15	Українська література	2
Всього годин		30

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Культура і етнос. Гендер та культура	8
2	Українська етнічна культура. Антропологічні типи українців	8
3	Українська матеріальна етнічна культура. Регіональні особливості	8
4	Українська духовна етнічна культура. Регіональні особливості	8
5	Українська архітектура і образотворче мистецтво	5
6	Українське музичне і театральне мистецтво	5
7	Українська література	3
Всього годин		45

Методи навчання

Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- Усне або письмове опитування
- Есе
- Співбесіда
- Рейтингова оцінка / самооцінювання
- Презентація проекту
- Тестування

Методи навчання:

- Проблемне навчання
- Лекція
- Командна робота
- Змішане навчання
- Гейміфіковане навчання
- Практичне заняття

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
------	---------------------	---------------

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 1. Основні поняття етнокультурології.		
Практична робота. Основні поняття етнокультурології.	ПРН 1, ПРН 5, ПРН 9. Цей модуль спрямований на ознайомлення студентів із базовими поняттями етнокультурології, аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, а також формування уявлень щодо ролі рухової активності у зміцненні здоров'я та популяризації здорового способу життя. Студенти здобудуть знання про культуру і етнос, гендерні особливості, а також ознайомляться з антропологічними типами українців.	20
Практична робота. Історико-географічне регіонування культур		20
Самостійна робота. Культура і етнос. Гендер та культура		10
Практична робота. Українська етнічна національна культура. Мова та етнокультура		20
Практична робота. Український менталітет		20
Самостійна робота. Українська етнічна культура. Антропологічні типи українців		10
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Народна творчість		
Практична робота. Українська матеріальна етнічна культура. Традиційне українське житло. Система харчування українців.	ПРН 1, ПРН 5, ПРН 9. Модуль присвячений дослідженню народної творчості як важливого елементу етнокультурної спадщини України. Студенти ознайомляться з матеріальною та духовною етнічними особливостями української народної культури, вивчать регіональні особливості та роль народної творчості у формуванні національної ідентичності. Знання та навички дозволять студентам аналізувати культурні прояви та використовувати їх у своїй професійній діяльності.	10

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Практична робота. Українська народна матеріальна культура. Декоративно-вжиткове мистецтво українців. Традиційні ремесла.		10
Практична робота. Українська народна матеріальна культура. Тканини, робота з ними. Народний одяг		10
Самостійна робота. Українська матеріальна культура. Регіональні особливості		20
Практична робота. Українська народна духовна культура. Народні свята.		10
Практична робота. Українська народна духовна культура. Звичаї і обряди українців		10

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Практична робота. Українська народна духовна культура. Народна пісня і народний танець. Фольклор		10
Самостійна робота. Українська духовна етнічна культура. Регіональні особлив		20
Всього за модулем 2		100
Модуль 3. Види і жанри української культури		
Практична робота. Українська архітектура і скульптура	ПРН 1, ПРН 5, ПРН 9. У цьому модулі студенти вивчать різноманіття українських культурних форм, зосереджуючись на архітектурі, образотворчому мистецтві, музичному та театральному мистецтві, а також літературі. Структуроване вивчення дозволить глибше зрозуміти особливості національної культури, її історичний розвиток та сучасний стан. Навички аналізу культурних жанрів сприятимуть формуванню професійної компетентності у сфері етнокультурології.	14
Практична робота. Українське образотворче мистецтво		14
Самостійна робота. Українська архітектура і образотворче мистецтво. Сучасні тенденції.		10
Практична робота. Українське музичне мистецтво		13
Практична робота. Українське театральне мистецтво		13
Самостійна робота. Українське музичне і театральне мистецтво. Сучасні тенденції.		13
Практична робота. Українська література		13

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Самостійна робота. Сучасний стан української літератури		10
Всього за модулем 3		100
Навчальна робота (разом за семестр)		70
Підсумковий екзамен		30
Разом за курс		100

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Лабораторні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни. Перескладання модульних робіт допускається за наявності поважних причин у визначені кафедрою строки.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використання сторонніх матеріалів і несанкціонованих пристроїв під час виконання контрольних робіт, заліку або екзамену заборонено.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. Пропуски відпрацьовуються згідно з індивідуальним графіком та правилами кафедри.

Навчально-методичне забезпечення

-електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - [https:// elearn. nubip.edu.ua/ course/ view.php? id=1388](https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1388));

-Методичні рекомендації для вивчення теми «Матеріальна культура українського народу (українське народне декоративно-вжиткове мистецтво та художні ремесла. Види та жанри)» у курсі «Етнокультурологія»/ Майданюк І.З., Пузиренко Я.В., Сидоренко І.Г. – Київ: Редакційно-видавничий відділ НУБіП України. 2025. – 53 с;

-Етнокультурологія: Словник-довідник / Автор- укладач Л.М. Маєвська. — Житомир: ЖДУ, 2021. — 392 с;;

-Етнічний довідник: Поняття та терміни / Під заг. ред. В.Євтуха //http: //www. socd. univ.

kiev. Ua / PUBLICAT / SOC / YEVTUKH/ index. htm;;

-Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Культурологія» для студентів усіх спеціальностей усіх форм навчання / укл. Г. А. Сигида. – Запоріжжя : НУ«ЗП», 2020. – 82 с.;;

-Культура і побут населення України: Навч. посібник / В. І. Наулко, Л. Ф. Артюх, В. Ф. Горленко та ін. — 2-е вид., доп. та перероб. — К.: Либідь, 2023. — 288 с;;

-Культурологія. Навчальний посібник. За ред І.З.Майданюк. - Київ,НУБіП України, 2021;;

-Культурологія : підручник. – Одеса : Університет Ушинського, 2023. – 433 с; - Українське народознавство: Навч. посібник / За ред. С. П. Павлюка; Передмова М. Г. Жулинського. — 3-є вид., випр. — К.: Знання, 2020. — 568 с;

-Савчук Б. Українська етнологія: Навчальний посібник — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2014. — 56 с.;

Рекомендовані джерела інформації

1. Данилюк, І., Курапов, А., Ягіяєв, І. Етнокультурна психологія. Історія та сучасність : монографія. – Київ : АртЕк, 2019. – 432 с.
2. Гурова, І. В., Хрипко, С. А. Етнокультурологія : навч.-метод. посіб. для підготовки студентів за спец. 034 Культурологія. – Київ : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2021. – 262 с.
3. Булашев Г. Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях. — К.: Довіра, 2022. — 414 с.
4. Вовк Х. К. Студії з української етнології та антропології. — К.: Мистецтво, 2021. — 336 с.
5. Лозко Г. С. Українське народознавство. — К.: Зодіак-ЕКО, 2021. — 368 с.
6. Людина і культура / за ред. Д. Шевчука. – Острогоз : Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2019. – 224 с
7. Мала енциклопедія етнодержавознавства / НАН України. Інститут держави і права ім. В.М.Корецького. Під ред. Ю.І.Римаренка та ін. — К.: Довіра — Генеза, 2016. — 942 с.
8. Історія української культури : у 5-ти т. / гол. ред. Б. Є. Патон. Київ : Наукова думка, 2000–2013
9. Попович, М. В. Нарис з історії культури України. Київ : АртЕк, 2022
0. Скуратівський В. Т. Місяцелік: Український народний календар. — К.: Мистецтво, 2022. — 208 с.
1. Степико М. Буття етносу: витоки, сучасність, перспективи (філософсько-

- методологічний аналіз). — К.: Товариство "Знання", КОО, 2019. — 251 с.
2. Українська минувшина: Ілюстрований етнографічний довідник. — 2-е видання / А.П.Пономарьов, Л.Ф.Артюх, Т.В.Косміна та ін. — К.: Либідь, 2020. — 256 с.